

Waarnemingen oktober, november, december 2014

Waarnemingen zijn overgenomen van www.waarneming.nl. Hier is een volledig overzicht te vinden van de vogels die deze maanden in ons waarnemingsgebied zijn waargenomen.

Zeesterren

*Gewone zeester 28-12-2014 Buitenwatering Katwijk
©Maarten Langbroek*

Winterstormen kunnen de bodem voor de kust flink omwoelen. Het strand verandert dan in een kerkhof van aangespoelde zeebodembewoners. Na de eerste stormachtige dagen rond 11 december spoelden er op het hele strand van Noordwijk grote aantallen verse Amerikaanse zwaardschedes aan. Daarbij waren ook Gewone zeesterren. Na de kerst waren het vooral de zeesterren die het strand bedekten, bij duizenden tegelijk. Een spectaculair tafereel. Opvallend was dat alle zeesterren van dezelfde grootte waren, blijkbaar één zelfde jaarklasse. Ze spoelden aan in het gebied tussen de Katwijkse Uitwatering en Zandvoort. Dit gebied is de laatste jaren sterk beïnvloed door zandsuppleties. Zo'n suppletie zet het leven op de zeebodem helemaal terug. Alles verdwijnt en de opengevallen ruimte wordt gekoloniseerd door pioniers. Eerder zagen we in 2009 al eens hoe na een suppletie de zeebodem massaal was gekoloniseerd door Amerikaanse zwaardschede. De onvolgroeide schelpjes vormden een prachtige voedselbron voor Zwarte Zeeëenden, waarvan we ineens grote groepen

zagen verschijnen. Het massale voorkomen van de zeesterren is wellicht een volgende fase in het herstel van de zeebodem. De zeester is een aas- en schelpdiereneter en ook de Amerikaanse zwaardschede staat op het menu. Wellicht is de eerste generatie zwaardschedes aan het eind van zijn levensduur gekomen en een interessante voedselbron voor zeesterren geworden.

Eenmaal op het strand beland vormden de zwaardschedes en zeesterren een feestmaal voor meeuwen. De massale stranding trok grote aantallen meeuwen aan, enigszins vergelijkbaar met de recente strandsuppleties in Noordwijk en Katwijk. In het midden van de maand waren het er al duizenden en dit liep naar het eind van de maand verder op. Het aanbod aan zeesterren was zo overvloedig dat de meeuwen zich vol konden proppen zonder dat de voorraad opraaakte. De meeste tijd stonden ze dan ook op het strand hun voedsel te verteren. Merkwaardige uitstulpingen in de nek verraadden dat ze net weer een verse zeester hadden opgeslokt.

Pontische Meeuwen

Zilvermeeuwen vormden de overgrote meerderheid van de meeuwen die op het zeesterbuffet afkwamen. Daarnaast waren er ook meer Pontische Meeuwen te zien dan ooit. In elke groep meeuwen was er met enige moeite wel één te ontdekken. Op 30 december zaten er bijvoorbeeld minimaal 8 Pontische Meeuwen op zo'n 2 kilometer strand bij Nora (PS) en op 31 december 14 op het strand van de Coepelduynen (MLo). In een vretende en bekvechtende groep meeuwen op een bank van zeesterren zijn de Pontische Meeuwen er qua gedrag makkelijk uit te pikken. Ze zijn agressief tegen de andere meeuwen en ze domineren over de Zilvermeeuwen, ook omdat ze groter zijn.

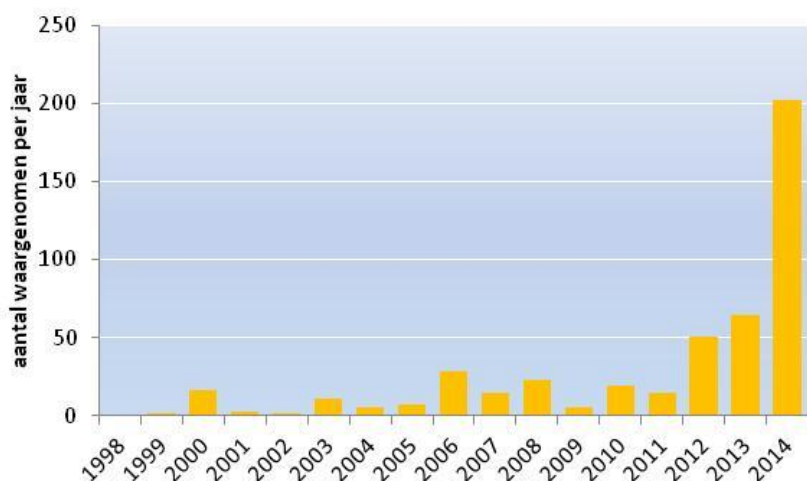

Pontische Meeuw 13-12-2014 Strand Noordwijk © Maarten van Kleinwee

Een Pontische Meeuw heeft in een groep vaak open ruimte om zich heen waar hij geen andere voedselzoekende meeuwen duldt.

Vanuit Oost-Europa is de Pontische Meeuw als broedvogel met een opmars bezig. Hij breidt zich onder andere uit in Polen (1500 broedparen in 2011) en het oosten van Duitsland (300 paar in 2013). In Polen is waargenomen dat hij ook in de broedkolonies dominant is over de Zilvermeeuw en deze in sommige kolonies zelfs verdringt. Ook in Nederland is de Pontische Meeuw nu broedvogel. In 2012 en 2013 broedde een mengpaar met Zilvermeeuw in Amerongen. In 2014 was er de eerste melding van een (waarschijnlijk) zuiver broedpaar op het vogeleiland de Kreupel in het IJsselmeer, gevolgd door nog een tweede melding van een paar met twee jongen langs het Markermeer.

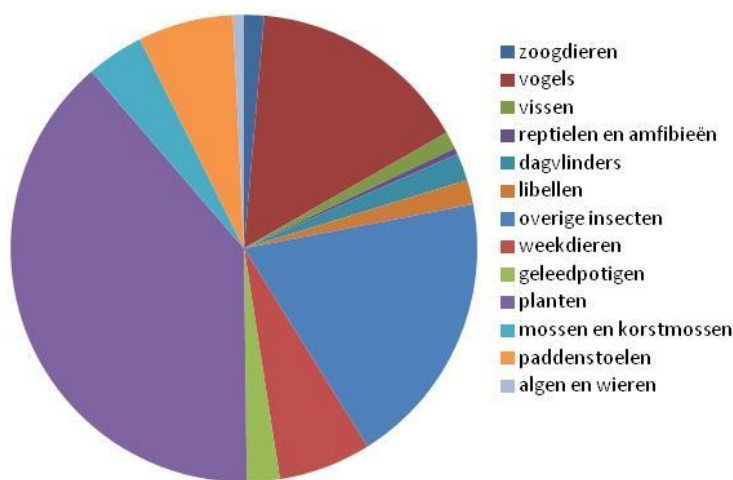
De opmars lijkt daarmee stevig door te zetten. Een deel van de toename kan verklaard worden doordat meer waarnemers de vogels nu herkennen. Maar in de SOVON telgegevens is sinds 2005/2006 zo'n sterke toename te zien dat die wel moet samenhangen met de populatiegroei in Oost-Europa. In figuur 1 is te zien dat er in ons waarnemingsgebied na de eerste waarneming in 1998 jaarlijks Pontische Meeuwen verschenen. De aantallen waren wisselend van jaar op jaar. Hierbij bleven mogelijk nog vogels onopgemerkt vanwege onbekendheid met de soort. In de afgelopen drie jaar zien we een sterke groei. Dat in elk geval een deel van de wintervogels op het strand inderdaad afkomstig is uit Oost-Europa, is te zien aan de gekleurde vogels. Verschillende waarnemers zagen dit najaar minimaal 9 gekleurde vogels, waarvan 6 als pul waren geringd in broedkolonies in Duitsland, Polen, Tsjechië en Slovaakse. De meeste vogels worden steeds maar één keer gezien, dus blijkbaar is het Noordwijkse strand maar één stop op hun zwerftocht. Twee vogels die deze winter in Leiden en Amsterdam zijn geringd door Frank Majoor lijken wel wat meer in onze regio te blijven. De vogel met de kleur J= kreeg op 2 december in Amsterdam zijn ring. Hij zat 21 december op het strand bij de Uitwatering en op 30 december op het strand bij Nora. Ook in Leiden wist Frank Majoor een Pontische Meeuw te vangen. Dit was op 23 december toen veel meeuwen vanwege de harde wind de wijk hadden genomen naar het binnenland. Deze vogel G= was op 30 en 31 december aanwezig bij de Uitwatering.

Figuur 1 Pontische Meeuwen in ons waarnemingsgebied

1622 soorten

Het invoeren van waarnemingen via www.waarneming.nl heeft een hoge vlucht genomen. In 2014 zijn zo meer dan 14.000 vogelwaarnemingen voor ons werkgebied ingevoerd. Andere soortgroepen komen ook steeds meer in de aandacht. Zo speuren verschillende mensen allerlei plekken af naar bijzondere plantensoorten. Met andere soortgroepen erbij kwam het totaal aan waargenomen soorten op 1588 soorten (exclusief exoten). In 2013 waren dat er 1318. De groei zat vooral in het aantal waargenomen plantensoorten. Maar ook vissen en weekdieren (strandvondsten) konden zich in een grotere aandacht verheugen. Dat er meer en meer wordt gekeken, en ook naar de meer specialistische soortgroepen, is ook een landelijke trend. In de eerste nieuwsbrief van 2015 van www.waarneming.nl is een overzicht gemaakt van het aantal waargenomen soorten per gemeente. In de meeste gemeenten neemt het aantal waargenomen soorten toe. De gemeente Noordwijk staat op de 78^e plek van de 414 gemeenten, in de voorhoede dus. Dat er altijd meer mogelijk is bewijst koploper de gemeente Bergen. Daar werden in 2014 maar liefst 3591 soorten waargenomen.

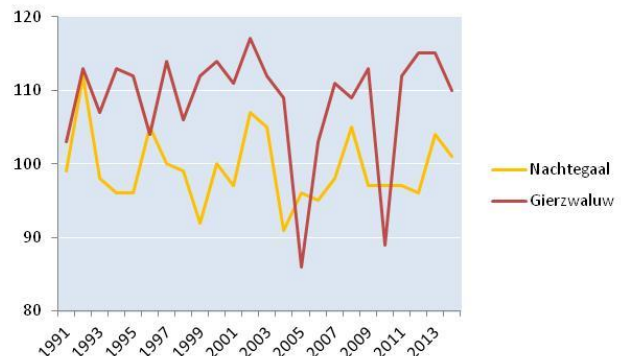

Figuur 2 Aantal soorten waargenomen in ons waarnemingsgebied in 2014 (totaal 1622)

Aankomst zomergasten

Op het moment dat deze Strandloper in de bus valt zijn de eerste zomergasten van 2015 wellicht al gearriveerd. Het vorige jaar was het warmste ooit gemeten. Dat was te merken aan relatief vroege aankomsten in 2014. Over de hele lijn arriveerden de zomervogels vroeger. Vooral het zachte weer en de zuidelijke stroming van eind maart gaf aankomsten van soorten die anders pas begin april arriveren. Uitschieters waren de Braamsluiper, die 14 dagen eerder arriveerde dan gemiddeld en Grasmus en Oeverzwaluw, allebei 11 dagen eerder en daarmee de vroegste ooit. Er waren ook uitzonderingen: Zomertaling, Grutto, Koekoek, Tapuit, Paapje en Wielewaal arriveerden later dan gemiddeld. Dit zijn allemaal soorten die in Nederland achteruit gaan. Het is dan niet

vreemd dat in ons werkgebied de kans op vroeg terugkerende vogels steeds kleiner wordt. Je zou ook verwachten dat met een opwarmend klimaat vogels steeds vroeger arriveren. Dat zien we (nog) niet zo in deze gegevens. De Nachtegaal is bijvoorbeeld zeer voorspelbaar in zijn aankomstdatum en dat is sinds 1990 niet veranderd. Gemiddeld komt hij op 10 april aan. In de meeste jaren is dat niet meer dan 4 dagen vroeger of later, dus tussen de 6^e en de 14^e. Hetzelfde geldt voor de Gierzwaluw: gemiddeld op 20 april en in de meeste jaren tussen de 16^e en 24^e. Zoals in de figuur is te zien heeft de Gierzwaluw soms wel een uitschieter met een extreem vroege aankomst. Dan kan het gebeuren dat de eerste Gierzwaluw al is gezien voordat de eerste Nachtegaal zingt!

Figuur 3 Aankomstdata van Nachtegaal en Gierzwaluw in ons waarnemingsgebied

Aankomst zomergasten 2015

SVP invoeren op www.waarneming.nl (via website)

Soort	gemiddelde vroegste aankomst 1988-2014	vroegste aankomst ooit	2014	2015
Grutto	26 feb	2 jan 10	9 mrt	
Tijftjaf	2 mrt	overwinterend	overwinterend	
Witte Kwikstaart	6 mrt	overwinterend	overwinterend	
Roodborsttapuit	7 mrt	overwinterend	overwinterend	
Lepelaar	10 mrt	31 jan 98	8 mrt	
Zwarte Roodstaart	20 mrt	overwinterend	overwinterend	
Grote Stern	23 mrt	10 feb 01	12 mrt	
Zomertaling	23 mrt	4 mrt 73	24 mrt	
Tapuit	25 mrt	8 mrt 88	28 mrt	
Zwartkop	25 mrt	overwinterend	20 mrt	
Fitis	27 mrt	11 mrt 01	29 mrt	
Kleine Plevier	27 mrt	4 mrt 09	30 mrt	
Boerenzwaluw	31 mrt	19 mrt 96	28 mrt	
Visdief	1 apr	11 mrt 05	31 mrt	
Gele Kwikstaart	2 apr	13 mrt 95	30 mrt	
Boompieper	3 apr	14 mrt 08	30 mrt	
Gekraagde Roodstaart	5 apr	23 mrt 96	30 mrt	
Blauwborst	8 apr	2 apr 09	2 apr	
Beflijster	9 apr	25 mrt 03	29 mrt	
Oeverzwaluw	9 apr	29 mrt 14	29 mrt	
Nachtegaal	10 apr	31 mrt 04	11 apr	
Grasmus	12 apr	3 apr 14	3 apr	
Sprinkhaanzanger	12 apr	2 apr 93	11 apr	
Braamsluiper	16 apr	27 mrt 75	2 apr	
Koekoek	16 apr	4 apr 99	20 apr	
Huiszwaluw	18 apr	2 apr 99	16 apr	
Boomvalk	19 apr	22 mrt 83	20 apr	
Gierzwaluw	20 apr	30 mrt 10	20 apr	
Paapje	22 apr	14 mrt 91	3 mei	
Zomertortel	24 apr	20 mrt 05	13 apr	
Tuinfluit	26 apr	15 apr 58	22 apr	
Kleine Karekiet	2 mei	15 apr 79	21 apr	
Wielewaal	12 mei	26 apr 69	17 mei	
Bosrietzanger	15 mei	1 mei 96	19 mei	
Spotvogel	15 mei	28 apr 77	20 mei	

Maandoverzicht

oktober

Net als de andere maanden van 2014 (het warmste jaar ooit gemeten) was ook oktober warm. De maand begon met een aantal dagen met een temperatuur boven de 20°C. Op 18 en 19 oktober bereikte opnieuw zeer zachte lucht ons land en liep de temperatuur weer tot die hoogte op. Op 21 en 22 oktober hadden we de eerste en feitelijk ook enige herfststorm van het seizoen, met noordwest 7.

Bladkoning Willem v.d. Bergh Noordwijk 18 okt 2014 ©Peter van Duijn

over de Noordduinen (MW). **Bladkoningen** waren ook dit jaar weer opvallend ruim aanwezig, wellicht mede vanwege de aanhoudende zuidoostelijke stroming. In totaal werden er verspreid over het waarnemingsgebied minimaal 23 gezien, met de piek rond 11 oktober. Een aantal keer waren zelfs twee of drie vogels samen aanwezig: 3 op 11 oktober op de Algemene Begraafplaats aan de Oude Zeeweg (CZ), 2 op Willem v.d. Bergh op 11 en 17 oktober (JS), 3 op 12 oktober in de Noordduinen (MW) en 3 op 17 oktober in het Achterhaasveld in de AWD (FS). Op 16 oktober vloog nog een late **Boomvalk** over de AWD (HN). De dagen met harde wind op 20 en 21 oktober brachten goede zee trek. Op 20 oktober vloog één **Grauwe Pijlstormvogel** langs en op 21 oktober twee (JD, NA). Op een september- en decemberwaarneming na waren dit ook de enige pijlen van het seizoen. Het enige **Vaal Stormvogeltje** fladderde langs op de 21e (HV), met daarnaast ook een **Vorkstaartmeeuw** (JD). Op 20 oktober vloog een late **Zwarte Stern** langs (JD, HV). Opvallend was het grote aantal **Kleine Jagers**, in totaal 30 van 20-22 oktober. Daarnaast passeerden ook enkele **Grote en Middelste Jagers** (JD, HV, NA). Op de laatste dag van de storm op 22 oktober was er massale trek van 1128 **Rotganzen** (1128) en 338 **Bergeenden** (JD e.a.). Op 25 oktober zat een **Ransuil** laag in een struik in de Noordduinen, ongetwijfeld uitrustend van een aankomst over zee (JH). Na de eurobirdwatch duurde het lang voordat de bulk van de landtrek over de Puinhoop op gang kwam. De eerste dag met massale trek was 17 oktober, met 30.000 **Vinken** (RR e.a.). Eind van de maand maakte de topdag 26 oktober de eerdere lage aantallen meer dan goed met 75.000 **Spreeuwen**. Krenten die dag waren een **Strandleeuwerik**, een **Grote Pieper** en 2 **Europese Kanaries** (RR, PS e.a.). Andere hoogtepunten waren een **Visarend** op 16 oktober (RR, HV e.a.) en een **Klapekster** die op 26 oktober hoog over de Puinhoop vloog (RR, HV e.a.). De laatste dagen van oktober brachten ook trek van honderden **Merels**, met een concentratie van 500 vogels op Willem v.d. Bergh op 30 oktober (BB). Invasies bleven uit dit jaar, met bijvoorbeeld maar één langstreckende **Zwarte Mees** langs de Puinhoop op 17 oktober (RR, WB, e.a.). Op 27 oktober liepen 3 **Kemphanen** en een **Groenpootruiter** op onder water gezet bollenland bij het Oosterduinse Meer (RJ). Op 15 oktober lag een dood gereden **Bunzing** op de N206 ter hoogte van Bronsgeest (HN).

Op 2 oktober vloog een **Vorkstaartmeeuw** ter hoogte van de Coepelduynen mee met een vissersboot (GT). Op 3 oktober zat een uitgeputte **Kleinste Jager** bij de Binnenwatering van Katwijk (FK e.a.). De Eurobirdwatch op 4 oktober viel dit jaar op een topdag voor de landtrek met een grote diversiteit aan soorten. Over de telpost Rinus z'n Trap vlogen een late **Boomvalk** en de eerste 3 **Kleine Rietganzen** van het seizoen (PS, JF e.a.). De **Zanglijster** was één van de meest algemene soorten, met 5000 vogels over de Puinhoop. Daar trokken ook 742 **Kneuen** over (RR, e.a.). Uit zee kwam een **Velduil** gevlogen. Naast een **Grote Pieper** kwam er ook een late **Duinpieper** langs. Deze werd achteraf ontdekt op een geluidsopname die was gemaakt (KM). Geluidsopnames bevestigden ook de determinatie van een overvliegende **Bosgors** die dag (WH). Ook van de 2 **Dwerggorzen** die op 7 oktober kort na elkaar over de Duindamseslag trokken kon van één de determinatie worden bevestigd met een geluidsopname (MW). Dankzij geluidsopnames lukt het ook vaker om met zekerheid **Siberische Boompiepers** uit de stroom overtrekkende zangvogels te pikken. Op 3 en 10 oktober vloog er één over de Puinhoop (RR, GT) en op 11 oktober één

Klapekster de Puinhoop Katwijk 27 okt 2014 ©René van Rossum

november

In november waren er geen herfststormen. De maand bracht veel rustig, zonnig weer met een aanhoudende zuidelijke tot oostelijke stroming. De maand begon bijna zomers met een maximum temperatuur van 18 °C. In de laatste week kregen we voor het eerst wat kou met een gure oostenwind. Maar nachtvorst bleef uit.

Spreeuw 5 dec 2014 Noordwijk 's-Gravendijck ©Peter van Duijn

De massale trek van **Spreuwen** zette ook in november door. Op 1 november vlogen er 62.000 over de Puinhoop. Die dag was er ook opvallend late doortrek van **Tjiftjaffen**, met 6 vogels over de Puinhoop (RR, JZw e.a.). Op 1 november liep er een **Beflijster** in de Bronsgeest (JF). Op 21 november was er één aanwezig in de AWD (TH). In de eerste dagen november waren er nog **Bladkoningen** aanwezig op de Algemene Begraafplaats aan de Oude Zeeweg (1 en 2 november, CZ) en de Coepelduynen (11 november CZ). Op 11 november zat een **Bruine Boszanger** op de Estec, de tweede waarneming voor ons gebied (SH). Op 17 november verbleef er een **Siberische Tjiftjaf** in de bossen van de Noordduinen (CZ). Dankzij het zachte weer trokken er nog laat zomergasten door. Op 1 november trok een **Tapuit** over de Puinhoop (RR, PS e.a.) en op 6 en 11 november was er nog één aanwezig in de Coepelduynen (ML, PP). Op 1 en 11 november trok een **Bruine Kiekendief** over zee (JD). Die dag trokken ook de laatste 2 **Grote Sterns** van het seizoen langs (RR, e.a.). Op 9, 10, 11 en 13 november vlogen nog één of

twee **Boerenzwaluwen** over de Puinhoop (RR e.a.) en op de 9e en 11e ook langs de zeetrekthut (JD). Een dag met echte massale trek van **Kramsvogels** bleef uit, en het maximum bleef steken bij 1500 op 5 november (RR). Op 2, 11 en 13 november vlogen er in totaal 5 **Roeken** over het strand en de Coepelduynen (JD, RR, e.a.). Op 9 november trokken 1400 **Aalscholvers** langs de Puinhoop (RR). Langs de zeetrekthut vlogen op 7 november 6 **Middelste** en 4 **Grote Jagers** (HV) en op 8 november een **Rosse Franjepoot** (PS). Van 15 t/m 27 november verbleef een **Heilige Ibis** in Polder Hoogeweg (JD, MG, e.a.). Op 24 november vloog een **Parelduiker** langs de zeetrekthut (JD) en op 26 november een **Kuifduiker** (JD, HV). Op 10 november vond Arie Twigt een vers dood **Vaal Stormvogeltje** op het strand van de Coepelduynen (AT). Op 18

Rosse Franjepoot 23 dec 2014 Noordwijk - Noordduinen - strand ©Casper Zuyderduyn

november was er nog een **Grote Pieper** aanwezig in de Coepelduynen (AT). De opbouw van de meeuwenaantallen op het strand was op 26 november al te zien aan het flinke aantal van 180 **Grote Mantelmeeuwen** op het strand tussen Noordwijk en de provincie grens (HV). Op 12 november waren nog 549 **Kleine Mantelmeeuwen** aanwezig op dit traject, maar waren daarna snel vertrokken (HV).

Dankzij het zachte weer bleven insecten lang actief. Op 1 november werden nog 6 soorten vlinders gezien (CZ e.a.). Op 21 november vloog er nog een **Atalanta** in Noordwijk aan Zee (CZ).

december

December begon koud en somber met temperaturen rond het vriespunt. Daarna zorgde een zuidwestelijke aanvoer voor alweer een zachte maand. Pas na de kerst daalden de temperaturen weer naar rond het vriespunt. Van 10 tot 12 december trok de westenwind stevig aan tot stormachtig. De rest van de maand bleef er, op enkele dagen na, veel wind staan vanuit het zuidwesten tot westen.

De hele maand waren er af en toe onvolwassen **Middelste Jagers** te zien vanuit de zeetrekthut (JD), een teken van een goed broedseizoen voor jagers in het hoge noorden. De stormachtige wind van 10-12 december leverde in totaal 6 **Middelste Jagers** op en op de 12^e een **Grauwe Pijlstormvogel** (JD). Na het luwen van de wind vloog op 13 december een **IJsdruiker** langs (JD, AS). Op 25 december kwamen twee zeevogels langs die dit jaar bijzonder schaars waren, een **Kleine Alk** (AS,JD,PS) en een **Noordse Stormvogel** (JD, PS). In de wijk Grashoek bleek zich vanaf 12 december een slaapplek van **Halsbandparkieten** te hebben gevormd (JD, KV). In de bomen op een eilandje slapen hier 70 parkieten. Bij de Uitwatering van Katwijk zat op 20 december een **Rosse Franjepoot** (AT, CZ). Vanaf 21 december verbleef hier en tussen de voedselzoekende meeuwen op het strand af en toe een eerstejaars **Grote Burgemeester** (RG, JS e.a.). Mogelijk was dit dezelfde vogel die op 30 december achter een vissersboot vloog ter hoogte van Nora (PS). Daar was ook een adulte **Kleine Burgemeester** kort aanwezig tussen de voedselzoekende meeuwen (PS). In de Elsgeestepolder verbleven vanaf 20 december een aantal dagen 1-4 **Velduilen** (JW, JD, MG). Blijkbaar waren er veel muizen want de vogels waren volop aan het jagen. Om dezelfde reden verbleven er meerdere **Torenvalken** in de polder (5 op 26 december MG) en wellicht werden ook de 3 **Grote Zilverreigers** aangetrokken door de muizen (28 december HV, RG). Bijzonder was de **Kleine Zilverreiger** die van 22 t/m 26 december in de polder verbleef (JW, JD, MG). Op 28 december zat er een overwinterende **Zwarte Roodstaart** (SG). In het Langeveld verbleef een overwinterend paartje **Roodborsttapuiten** (RG). Er bleven de hele maand veel **Tjiftjaffen** hangen: tot 2 op de Algemene Begraafplaats (CZ), 1 in Boerenburg (RM), 3 op Willem v.d. Bergh (CZ) en 5 in Rijnsoever Katwijk (PD). Op 27 december was een **Appelvink** aanwezig in Rijnsoever Katwijk (PD). Na de eerdere talrijkheid leken er in december nog maar relatief weinig **IJsvogels** aanwezig te zijn. Ze werden alleen gemeld van de Uitwatering (PP), Rijnsoever (AM, PD), de AWD (MG) en het Oosterduinsemeer.

Isvogel 14 dec. 2014 Katwijk aan Zee - Rijnsoever © Johnny van de Zwaag

Waarnemers

AM	Annelies Marijn	JH	Jan Hendriks	PP	Piet van der Panne
AS	Ab Steenvoorden	JS	Joost van der Sluijs	PS	Peter Spierenburg
AT	Arie Twigt	JW	Jan Wierda	RG	Reinder Genuit
BB	Bas van der Burg	JZw	Johnny van der Zwaag	RJ	Rob Jansson
CZ	Casper Zuyderduyn	KM	Kees de Mooij	RM	Rob de Mooij
FK	Fred Klootwijk	KV	Koene Vegter	RR	René van Rossum
FS	Frank van Spelde	MG	Mariska de Graaff	SG	Stephen Gorren
GT	Gijsbert Twigt	ML	Maarten Langbroek	SH	Sarah Humphrey
HN	Hans de Nobel	MLo	Merijn Loeve	TH	Thomas van Haaster
HV	Hein Verkade	MW	Maarten Wielstra	WB	Wijndelt Boelema
JD	Jelle van Dijk	PD	Peter van Duijn	WH	Wouter Halfwerk
JF	Jaap Faber				

bron: www.waarneming.nl

Heilige Ibis 20 nov 2014 Noordwijk - Polder Hoogeweg – Zuidwesthoek ©Mariska de Graaff